

КАЛЕНИЧЕНКО Лука Петрович (08(20). 02. 1898, містечко Карлівка, нині місто Полтав. обл. — 05. 08. 1968, Київ) — реставратор і мистецтвознавець. Батько [Н. Калениченко](#). Член СХУ (1938). Премія ім. І. Моргилевського Укр. товариства охорони пам'яток історії та культури (1993, посмертно). Закін. Миргород. худож.-пром. школу (нині Полтав. обл., 1918), Київ. худож. інститут (1931; викл. [Ф. Кричевський](#)). Працював дир. Миргород. худож.-керам. технікуму (1926–29). Відтоді — у Києві: у музеях укр. і рос. мистецтва; до 1935 — викладач та декан музей. факультету Худож. інституту. Засн. (1938), гол. художник-реставратор, консультант (після 1945) Держ. н.-д. реставрац. майстерні. Вчений секр. (1942–45), заст. дир. ІМФЕ АН УРСР; дир. (1945–47) Інституту худож. промисловості, кер. сектору реставрації (1947–48) Академії будівництва і архітектури УРСР; кер. відділу історії укр. мистецтва НДІ теорії, історії та перспектив. проблем рад. архітектури. Кер. реставрац. робіт, зокрема стінописів Володимир. (1946–52) та Софій. (від 1952) соборів, Кирилів. (1950) та Андріїв. (1951–52) церков. Брав участь у відновленні роботи

Музей. м-ка (від 1933; нині Києво-Печер. лавра), організації Музею укр. мистецтва (до 1937 — завідувач відділу). Вивчав укр. нар. мистецтво та художні промисли. Під його керівництвом підготовлено розгорнуту програму з історії укр. мистецтва, що стало початк. етапом у створенні шеститом. «Історії українського мистецтва» (К., 1966–70). Разом із Є. Мамолатом та О. Плющ розробив наук. методику вивчення стану монум. живопису й визначення процесів реставрації (картогр. принцип), закріплення основи живопису. Вперше застосував синтет. смоли.

Основні праці

Український народний килим // Нар. творчість. 1940. № 3; Реставрація пам'яток мистецтва // ОМ. 1940. № 12; Питання художньої промисловості // Там само. 1941. № 2; Гуцульський різьблений візерунок // Україна. 1945. № 2; Гутне скло на Україні // Мистецтво, фольклор, етнографія: Наук. зап. Т. 1–2. К., 1947; Олексій Шовкуненко. К., 1947; Реставрація древніх стінописів Софії Київської. К., 1958; Нариси з історії українського мистецтва. К., 1966 (співавтор); Мистецтво писанки // НТЕ. 1971. № 4.

Рекомендована література

1. Лука Калениченко: Некролог // НТЕ. 1968. № 6;
2. Врона І. Пам'яті Л. П. Калениченка // Укр. мистецтвознавство. К., 1969. Вип. 3;
3. Титов М. Художник, реставратор, учений: До 100-річчя від дня народж. Л. Калениченка // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. 1998. Вип. 5;
4. Крутенко Н. Лука Калениченко – реставратор і пам'яткоохоронець // ПУ. 2004. № 4;
5. Її ж. Лука Калениченко: Життя у мистецтві // КС. 2005. № 3.

[В. М. Ханко](#), [С. І. Білокінь](#)

Бібліографічний опис:

Калениченко Лука Петрович / В. М. Ханко, С. І. Білокінь // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10438>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).